

Sygn. akt III U 1277/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Przemysłu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Lucyna Oleszek

Protokolant sekretarz sądowy Agnieszka Radochońska

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2015 r. w Przemysłu

na rozprawie

sprawy L. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę

na skutek odwołania L. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 5 listopada 2014 r. **nr** (...)

I. **z m i e n i a** zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy L. D. prawo do emerytury w ustawowej wysokości, poczynwszy od dnia 30 października 2014 r.,

II. **s t w i e r d z a**, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do powyższego świadczenia.

Sygn. akt III U 1277/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 16 stycznia 2015 r.

Decyzją z dnia 5 listopada 2014 r., zn. (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy L. D. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji podano, iż wnioskodawca nie spełnia wszystkich warunków określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.). Nie udowodnił 15 lat zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Organ rentowy stwierdził, że brak podstaw do uwzględnienia okresu zatrudnienia wnioskodawcy w warunkach szczególnych od 21 kwietnia 1975 r. do 31 sierpnia 1977 r.

w Kombinacie Państwowych Gospodarstw Rolnych w M., gdzie był zatrudniony na stanowisku kierowcy i mechanika samochodowego. Brak określenia, które dokładnie prace wykonywał uniemożliwia ustalenie faktycznego charakteru i czasu wykonywania określonych czynności.

Wnioskodawca L. D. w dniu 13 listopada 2014 r. złożył odwołanie od tej decyzji, domagając się jej zmiany.

Na uzasadnienie podał, że decyzja jest dla niego krzywdząca i niezgodna ze stanem faktycznym. Na potwierdzenie charakteru wykonywanej pracy na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony powołał się na zeznania świadków oraz zachowaną dokumentację osobową, wnosząc o uwzględnienie okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie z przyczyn, które stanowiły o wydaniu zaskarżonej decyzji.

Ponownie stwierdzono, że wnioskodawca nie spełnia warunków do nabycia emerytury określonych w art. 184 ust. 1 w zw. z art. 27 i art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) oraz w zw. z § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnianych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Podniesiono, że spośród ustawowych warunków wnioskodawca wykazał 25-letni staż ubezpieczeniowy. Natomiast na dzień złożenia wniosku emerytalnego nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Spornego okresu zatrudnienia nie potwierdził świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Wskazano, że charakter takiego zatrudnienia może potwierdzić jedynie zakład pracy, ewentualnie jego następca, na podstawie posiadanej dokumentacji i w ściśle określonej formie, zgodnie z § 2 ust. 2 powołanego rozporządzenia. Wnioskodawca nie przedstawił świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, a z zachowanych dokumentów nie wynika aby praca na stanowiskach kierowcy – mechanika różnych pojazdów należała do prac wykonywanych w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy w Przemysłu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca L. D. urodzony (...) złożył w dniu 30 października 2014 r. wniosek o emeryturę, oświadczając że jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz że nie pozostaje w stosunku pracy.

Na potwierdzenie okresów ubezpieczenia oraz charakteru zatrudnienia dołączył świadectwa pracy oraz informację, że nie zachowała się dokumentacja archiwalno-osobowa z okresu zatrudnienia w zlikwidowanym Kombinacie (...) w M..

Rozpoznając ten wniosek organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 5 listopada 2014 r. odmówił mu prawa do emerytury. Przyjęto wprawdzie, że wnioskodawca wylegitymował się wymaganym 25-letnim stażem ubezpieczeniowym, niemniej nie wykazał zatrudnienia w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat. Udowodnił taki staż z okresu zatrudnienia w (...) SA w P. w wymiarze 12 lat, 8 miesięcy i 8 dni.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- wniosek o emeryturę z dn. 30.10.2014 r.

- decyzja odmowna z dn. 5.11.2014 r.

Ponadto Sąd ustalił, że wnioskodawca L. D. z zawodu mechanik- kierowca pojazdów samochodowych pracę zawodową rozpoczął bezpośrednio po zakończeniu szkoły zawodowej, od 1 lipca 1974 r. na stanowisku mechanika napraw pojazdów samochodowych w Przedsiębiorstwie (...) Oddział w J. z/s w M.. Pracował tam do 29 marca 1975 r.

W okresie od 21 kwietnia 1975 r. do 31 sierpnia 1977 r. był zatrudniony

w Kombinacie Państwowych Gospodarstw Rolnych w M. na stanowisku kierowcy samochodowego. Swoje obowiązki wykonywał w Zakładzie (...) w N.. Przez cały okres tego zatrudnienia pracował wyłącznie na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony, kierował samochodem marki S. tzw. 8 tonowym „łamańcem”. Samochodem tym przewoził przede wszystkim pasz z mieszalni pasz

w S.. Rozwoził ją na terenie całego kraju, głównie jednak do wszystkich gospodarstw wchodzących w skład Kombinatu w M.. Woził też zboże i inne produkty rolne. Ponadto przewoził materiały budowlane: eternit, pustaki, cement. (...) te przywoził np. z R. i dowoził na miejsce, gdzie pracowała grupa remontowo-budowlana. Nigdy nie pracował jako mechanik. Takie obowiązki wykonywał tylko jeśli przeglądał lub naprawiał auto, które miał na stanie. Każdy kierowca miał obowiązek dbać

o sprawność auta i we własnym zakresie usuwał awarie. Nie jeździł też samochodami dostawczymi, ani traktorami. Razem z wnioskodawcą, jako kierowca samochodu ciężarowego pracował świadek J. P. oraz jako kierowca ciągnika świadek A. D. (1). Wszyscy trzej podlegali kierownikowi transportu, który przydzielał i rozliczał pracę. Wynagrodzenie dla kierowców ustalane było według zasad ustalonych dla pracowników zatrudnionych w transporcie samochodowym tj. stawki osobistego zaszerogowania, obejmowało też ryczałt, premię uznaniową oraz dodatek za rodzaj prowadzonego pojazdu. Kierowcy rozliczali swoją pracę na podstawie kart drogowych. Pensja była wypłacana 10-go każdego miesiąca, każdy pracownik indywidualnie odbierał wynagrodzenie w biurze Kombinatu w M..

Sąd ustalił też, że w latach 1972-1979 Kombinat (...) obejmował Zakłady funkcjonujące w B., H., K., K., K.-W. W., N., P., S. i S.. Przy czym siedziba Kombinatu była w M., tam też funkcjonowała cała administracja oraz warsztat naprawczy. Natomiast w N. był baza sprzętowa - Zakład (...). Na stanie było tam 6-7 samochodów ciężarowych marki :. (...), S., KAMAZ, (...) oraz ciągniki rolnicze. Równocześnie pracowało 6-7 kierowców samochodów ciężarowych oraz około 10 traktorzystów. Każdy z pojazdów był przydzielony konkretnemu pracownikowi i każdy z kierowców odpowiadał za powierzony mu pojazd i w zasadzie nie był kierowany do wykonywania innych prac warsztatowych czy polowych. Praca odbywała się na jedną zmianę, formalnie w godzinach od 7 do 15, faktycznie czas pracy był dłuższy, determinowany koniecznością wykonania zaplanowanych robót oraz ich rozliczenia.

Dowód: 1. Akta organu rentowego (emerytalne):

- świadectwo pracy z dnia 2.09.1977 r.

2. pismo Agencji Nieruchomości Rolnych OT w R. z dnia 9.01.2015 r. k. 15

3. zeznania świadków:

- J. P. (e-protokół – 7 min.),

- A. D. (e-protokół - 17 min.),

4. zeznania wnioskodawcy (e-protokół rozprawy - 25 min.).

Dokonując tych ustaleń Sąd oparł się na dokumentach zgromadzonych w aktach organu rentowego. Za pełni wiarygodne Sąd uznał zeznania świadków pracujących razem

z wnioskodawcą: J. P. i A. D. (1). Świadczenie ci dokładnie opisali strukturę zatrudnienia w Zakładzie (...) w N.. Wskazali, jakie prace wykonywał wnioskodawca, jak wyglądała organizacja pracy. Sąd podzielił także zeznania wnioskodawcy, który dodatkowo podał jakie prace wykonywał przez sporny okres zatrudnienia.

Zebrana dokumentacja wraz zeznaniami świadków i wnioskodawcy potwierdza okres i faktyczny charakter wykonywanej przez niego pracy na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego.

W rezultacie Sąd uznał, że choć wnioskodawca nie posiada świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, to w związku z zeznaniami świadków i jego własnymi, możliwe było poczynienie uzupełniających ustaleń, że w okresie od 21 kwietnia 1975 r. do 31 sierpnia 1977 r. pracował w warunkach szczególnych wyłącznie jako kierowca. Nie był zatrudniony jako mechanik samochodowych. Zgromadzone dowody wzajemnie się potwierdzają

i uzupełniają, wobec czego są wiarygodnym źródłem ustaleń faktycznych. Wynika z nich, jaką pracę i w jakich warunkach wykonywał wnioskodawca.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy L. D. jest uzasadnione.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) - ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 25 lat dla mężczyzny (w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach).

Ponadto emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Równocześnie zgodnie § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnianych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zm.) - dla ustalenia tych uprawnień - za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2 cyt. ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 cyt. Rozporządzenia - okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji - w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie

§ 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Zaświadczenie zakładu pracy powinno potwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których uzależnione jest przyznanie emerytury.

Bezsporne jest, że wnioskodawca wykazał, iż ukończył 60 lat oraz złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W toku rozpoznawania sprawy przed organem rentowym, z uwagi na brak świadectwa pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, sporny okazał się charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w okresie:

- 21 kwietnia 1975 r. do 31 sierpnia 1977 r. w Kombinacie Państwowych Gospodarstw Rolnych w M. Zakładzie (...) w N. na stanowisku kierowcy samochodowego (2 lata, 4 miesiące i 10 dni).

W ocenie Sądu Okręgowego, fakt wykonywania przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach we wskazanym zakładzie pracy znajduje potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym – ogólnym świadectwie pracy oraz

w zeznaniach świadków i jego własnych. Podnieść należy, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodniane wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego i nie są potrzebne jakieś szczególne dowody np. z dokumentów - wystarczą dowody np. z zeznań świadków i stron. Na tej podstawie Sąd przyjął, że odwołanie wnioskodawcy jest zasadne, a jego żądanie co do zmiany zaskarżonej decyzji w zakresie dotyczącym tak stażu pracy, jak i charakteru zatrudnienia zasługuje co do zasady na uwzględnienie.

Praca na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego faktycznie zajmowanym przez wnioskodawcę, wymieniona jest w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 Nr 8, poz. 43 ze zm.) w wykazie A, w dziale VIII – „W transporcie i łączności” - Transport, poz. 2 - prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15 (...). Ponadto wymieniono je w wykazie A Dział VIII, poz. 2, pkt 1 załącznika do zarządzenia Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa

i (...) Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze (Dz. U. M.R.L.

i G.Ż Nr 2 poz.88) - „kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony”.

W orzecznictwie podnosi się, iż praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 16 lutego 2012 r., III AUa 1797/11, LEX nr 1130404).

Fakt wykonywania przez wnioskodawcę w spornym okresie pracy kierowcy nie budzi wątpliwości. Stanowisko kierowcy samochodowego wpisano bowiem w świadectwie pracy. Jednakże w dokumencie tym wpisano też stanowisko mechanika warsztatowego, stąd spór

w istocie sprowadzał się do ustalenia, czy wnioskodawca pracował wyłącznie jako kierowca samochodowy czy też jako mechanik warsztatowy, jakimi pojazdami kierował i przy jakich pracach transportowych był zatrudniony. Tę okoliczność Sąd wyjaśnił w oparciu

o zeznania świadków oraz wnioskodawcy. Zgodnie potwierdzili oni, że w Zakładzie (...) w N. wnioskodawca pracował wyłącznie jako kierowca samochodu ciężarowego 8-tonowego marki S..

W rozpoznawanej sprawie istotne okazały się zeznania świadków, którzy współpracowali razem z wnioskodawcą. Charakter przedsiębiorstwa, w którym pracował wnioskodawca, ogólne świadectwo pracy wystawione bezpośrednio po ustaniu zatrudnienia oraz jednoznaczne i spójne zeznania świadków wskazują, że w spornym okresie pracował on wyłącznie jako kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony (marki S.) do przewozu produktów rolnych oraz materiałów budowlanych.

Rozstrzygając kwestię charakteru zatrudnienia wnioskodawcy, Sąd przyjął więc, że łącznie z okresem uwzględnionym przez organ rentowy, wnioskodawca wykazał 15 lat pracy wykonywanej w warunkach szczególnych - przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że odwołanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie i na mocy powołanych przepisów w zw. z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając

mu prawo do emerytury, poczynszy od dnia 30 października 2014 r. tj. daty złożenia wniosku emerytalnego, o czym orzeczono w pkt I-szym wyroku.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 i 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Kierując się tym przepisem oraz uwzględniając wcześniejsze rozważania Sąd uznał, że ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków i ich ocena) zwalniają organ rentowy z odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia emerytalnego wnioskodawcy. Orzeczenie w tym zakresie zawarto w pkt II-im wyroku.

ZARZĄDZENIE

1. Odpis wyroku z uzasadnieniem proszę doręczyć:

- pełnomocnikowi ZUS O/R. - A. M.,

2. K.. 14 dni.

P-śl, 9 lutego 2015 r.